

Stališče o vplivu Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o usklajenih pravilih o poštenem dostopu do podatkov in njihovi uporabi (v nadaljevanju: Akt o podatkih) - 2022/0047(COD) na gospodarski sektor v Republiki Sloveniji.

Pripravilo: Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije

Datum: 1. 4. 2022

Predstavniki gospodarstva pozdravljamo predlog Akta o podatkih, kot pomembnega koraka pri zagotavljanju nadaljnjega razvoja evropskega in slovenskega digitalnega gospodarstva. Podatki, javni in zasebni, so bistveni sestavni del digitalnega gospodarstva in bistven vir za zagotovitev zelenega in digitalnega prehoda. Enotni, pregledni, sorazmerni in pravični mehanizmi za dostop do podatkov in njihovo izmenjavo so ključni tudi za razvoj slovenskega gospodarstva, ki vse bolj temelji na uporabi širokega nabora podatkov.

Strinjamo se tudi z izhodiščnim predlogom stališča Vlade RS o vplivu Akta o podatki na gospodarstvo:

Predvidene aktivnosti in ukrepi bodo imeli pozitivne učinke na gospodarstvo. Omogočali bodo razvoj IKT sektorja, ki razvija tehnologijo umetne inteligence, pametne aplikacije in IT rešitve. Hkrati bodo omogočili tudi razvoj drugih sektorjev gospodarstva, razvoj inovativnih proizvodov in storitev ter povečanje produktivnosti poslovanja. Največja korist se predvideva za MSP, saj bo omogočila lažji dostop do podatkov, ki jih hranijo druga podjetja, in uravnoteženo porazdelitev podatkovnega potenciala v podatkovni ekonomiji. S tem se bo tudi povečala konkurenčnost MSP.

Pri tem opozarjamo na naslednja izhodišča v nadaljnjih postopkih sprejemanja Akta o podatkih, ki so pomembna za konkurenčni položaj slovenskega gospodarstva:

Zagotoviti je potrebno, da bodo rešitve v Aktu o podatkih povečevala inovativnost in konkurenčnost slovenskega gospodarstva, tako da bo Slovenija podatkovno »odprta« družba, ob sočasnem varstvu legitimnih interesov imetnikov podatkov. Pri tem je potrebno opraviti analizo vpliva Akta o podatkih na slovensko gospodarstvo, upoštevajoč njegovo strukturo (razmere med mikro, majhnimi in srednjimi podjetji);

Zagotoviti je potrebno jasne in uniformne definicije ključnih pojmov v Aktu o podatkih: podatek, imetnik podatkov, nabor zavezancev in upravičencev (mikro, mala, srednja in velika podjetja), izdelki in storitve.

Akt o podatkih mora (kot Uredba) čim bolj uniformno urejati področje podatkovne ekonomije v vseh državah članicah EU (EEA), brez prevelikih (direktivni) odstopanj v posameznih določbah, ki bi posameznim državam članicam omogočila odstopanje od enotne ureditve dostopa do podatkov (nabor zavezancev, stroški prenosa podatkov ipd.);

Področje dostopa in izmenjave podatkov zasebnih imetnikov s strani državne (javne) uprave (t.i. B2G) mora biti jasno opredeljena in omejena le na najnujnejše primere v javnem interesu;

Akt o podatkih mora zagotoviti čim enostavnejše pravne in tehnične mehanizme dostopa do podatkov, njihovo izmenjavo in delitev (B2G, B2B, B2C). Z izvajanjem Akta o podatkih ne smemo obremeniti podjetij (zlasti manjših in srednjih) z dodatnimi administrativnimi, pravnimi, tehničnimi in finančnimi bremeni;

Akt o podatkih mora biti v celoti skladen s povezanimi uredbami in drugimi pravnimi akti v EU in državah članicah (vključno z ustavno zagotovljenimi pravicami intelektualne lastnine in svobodne gospodarske pobude): avtorske in sorodne pravice, direktiva o bazah podatkov (Database Directive), Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR), Uredba o e-zasebnosti...;

Zagotoviti je potrebno varstvo poslovnih skrivnosti, varstvo intelektualne lastnine in zlasti varstvo konkurenčnega položaja imetnikov podatkov (zavezancev za delitev podatkov), tako da so izmenjave podatkov med podjetji (B2B) sorazmerni in ne posegajo v položaj imetnikov podatkov na trgu; stroški izmenjave podatkov morajo biti jasno določeni in morajo uravnotežiti interes imetnikov podatkov (lastniki podatkovnih zbirk) in uporabnikov / upravičencev. Poseg v svobodno gospodarsko pobudo in svobodo sklepanja pogodb, tudi na področju uporabe podatkov, mora biti sorazmeren in omejen na jasno določene primere;

Zagotoviti je potrebno (javne) vire finančnih spodbude za vpeljavo mehanizmov izmenjave podatkov med imetniki in upravičenci;

V Aktu o podatkih je potrebno jasno razmejiti med mehanizmi izmenjave podatkov med podjetji in fizičnimi osebami (B2C) in izmenjave med podjetji (B2B).

Akt o podatkih mora predvideti izmenjavo podatkov izven EU (EEA) in zagotoviti, da bodo izmenjave podatkov med podjetji v EU in v tretjih državah potekali na način, ki ne bo omejeval konkurenčnosti evropskega gospodarstva;

Na področju pametnih pogodb opozarjamo na pomen tehnologije podatkovnih verig (blockchain), ki imajo v Sloveniji pomemben ekonomski potencial. Predlagane rešitve glede pametnih pogodb v osnutku Akta o podatkih posegajo v temelje blockchain tehnologije, ki so osnova za zaupanje, čemur je potrebno posvetiti pozornost v nadaljevanju usklajevanj.